

8/A. ÁBRAHÁM FIÚT KAP ISTENTŐL (1Móz 18,1–15)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPOZÁS

(Felhasznált irodalom:

Bartha Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1996, Kálvin Kiadó.

Bright, John: Izrael története. Budapest, 1968, Egyetemi nyomda.

Jubileumi kommentár/A. Szentírás magyarázata. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.)

Ábrahám 75 éves, amikor Isten megszólítja. Fiút ígér neki, de a gyermek születése késik. Isten újra és újra megerősíti ígérését. Az Ábrahámnál 10 évvel fiatalabb Sára koránál fogva már nem szülhetne gyermeket. Ezért felajánlja a szolgálóját, Hágárt Ábrahámnak, hogy legyen örökös. Megszületik a fiú, Izmael.

Amit emberileg meg lehetett tenni azért, hogy legyen örökös, azt megtették. De Isten hatalma nincs az emberi logikához és lehetőségekhez kötve. A vendégek ezt egyértelműen meg is mondják Ábrahámnak. Emberi szemmel lehetetlen az, hogy közös gyermekük legyen. A hosszú vándorlás ideje alatt még öregebbek lettek mindketten. Sára már kilencven éves. Nem csoda, ha nevet az ígéreten, amely egészen korai beteljesülést jelez. Egy éven belül fia lesz. De Sára szerint ez az ígélet már elkésett. Ábrahám is száz éves ekkor.

De kik a vendégek? A szöveg nem következetes ebben. Hol az Úr szól, hol az egyik vendég. A szöveg eldöntetlenül hagyja, hogy Isten két kísérelővel érkezik-e, vagy a három követőt személyesíti meg. Az egyik legáltalánosabb felfogás szerint angyalok voltak a látogatók. Mindenesetre Ábrahám és Sára számára csak lassan derül fény a vendég(ek) igazi kilétére.

Köszöntése: „Uram, ha megnyertem jóindulatodat, ne kerüld el szolgálodat!” – „csupán” a keleti ember közmondásos vendégszeretetére utal, és nem arra, hogy már a kezdetekkor felismerte a látogatókban Istent.

Az ígélet beteljesedik. Izsák neve – nevetés – utal Ábrahám és Sára kételkedésére, amivel a gyermek születésének hírét fogadták.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A témában a korosztály számára több, jól megfogható kapcsolópont is található. Ide tartoznak a rokoni kapcsolatok, gyermek születése a családban, illetve a vágyakozás és az öröm.

A gyermekek egy részének van testvére, és az idősebb, akár emlékezhet is arra, hogy milyen volt a testvér születésére várni. Ha a szülők megfelelően készítették fel a kistestvér érkezésére, akkor a számára is olyan öröm volt ez, mint a szülők számára. A második gyerek életében gyakran a testvérféltékenység is domináns, ezért néha kevésbé emlékszük arra az öröme, amit esetleg a család együtt érzett. Jó, ha abban próbáljuk segíteni őket, hogy esetleg kérdezzék a saját születésük előkészületeivel kapcsolatban a szülőket. Ez akár a gyermek-szülő kapcsolatot is megerősítheti, és segítséget adhat abban, hogy a testvérféltékenység enyhüljön (mivel nagyobb Fő hangsúly kerül arra, hogy őt is szeretik a szülei).

Ugyanakkor viszont nehezen tudja megérteni a történetből, hogy mit jelent az, hogy Sára és Ábrahám már öregek voltak. Mivel az időszelése még kialakulóban van, ezért egy 8 éves gyereknek sokszor a 30 éves felnőtt is öregnek számít. (Mint ahogyan az óvodás gyermek pedig egészen kicsinek.) Talán jobban megértik, ha a nagyszülőhöz hasonlítjuk Ábrahámot és Sárát. A vágyakozás szintén ismert a számukra. Sok mindenre vágnak, de ezek általában konkrét dolgok. Kettősség figyelhető meg. Az érzelmileg érettebb, illetve sokszor az érzelmeikben

sérülést szenvedő gyerekek azok, akik nemcsak tárgyokban fejezik ki a vágyakozásukat, hanem akár érzelmeket és elvont fogalmakat is mondanak ebben a korban (szeretet, stb.). De általában ez is valamilyen konkrét formában jelenik meg (pl. „Arra vágyom, hogy anyukám engem is megöleljen.”)

Az örömmel kapcsolatban felidézhetőek a gyermekek mindennapi életben megnyilvánuló örömei, melyek segítik Ábrahám és Sára örömeivel az azonosulást.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, éneklésekben, imádkozásokban. • Tudja segítséggel értelmezni a lecke Igéjét: Lukács evangéliuma 18,27. • Tudja a tankönyvi képek segítségével elmondani a történetet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, éneklésekben, imádkozásokban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni a lecke Igéjét: Lukács evangéliuma 18,27. • Legyen képes a tankönyvi képeket értelmezni és a történetről beszámolni.

ÓRAVÁZLAT-JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten megtartja az ígéreteit.

Értelmi cél: Istent úgy bemutatni, mint Aki az ígéreteit megtartja.

Érzelmi cél: Az öröm képességének fejlesztése.

Pragmatikus cél: Arra való indítás, hogy a gyermek tartsa meg az ígéreteit.

Óra fő része	Javaslatok	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játék: Keresd meg, hogy mit jelent a neved!</p> <p>A játék menete:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A hittanoktató előzőleg neveket ír lapokra, a másik oldalra pedig a jelentésüket • a gyerekek megkeresik a saját nevüket és felolvassák a jelentését • Ha kedvük van hozzá, a szülők nevét is kikereshetik egy utónév szótárból. 	<p>Közös játék, beszélgetés</p> <p>Érdemes figyelni arra, hogy a csoport minden tagjának neve szerepeljen a lapokon. Vigyázzunk arra, hogy ne legyen a másik nevének jelentése gúnyolódás tárgya!</p> <p>Utónévkönyv</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Kapcsolódó feladat:</p> <p>Tankönyvi szöveg feldolgozási javaslat:</p>	Beszélgetés a képek alapján

	<p>Történetmondás vázlata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sok év telt el az első ígéret óta, de Izsák születése késik. • Három idegen (angyal) érkezése új lendületet ad az eseményeknek. • A vendéglátás figyelmes, bár a vendégek hallgatagok. • Isten egy éven belül Izsák születését ígéri. • Sára hitetlenkedő nevetése igazi nevetéssé változik. • Isten beteljesíti ígéretét. <p>Az elhangzottak összefoglalása: A beszélgetés során értelmezzék az öregség és a szülés összefüggését! Összegzés: Isten megtartja az ígéretét még akkor is, ha az már lehetetlennek tűnik.</p> <p>Tudod-e? Angyal – angelosz szó jelentése: Isten küldötte</p> <p>Bibliai kvíz: Miért nevetett Sára?</p> <p>ARANYMONDÁS: A szöveg értelmezése, memorizálása</p> <p>Beszélgetés a kép alapján: Essen szó arról, hogy minden gyermek Isten ajándéka! Ők maguk is azok. Isten akarta, hogy megszülessenek. Beszélgessenek arról, hogy ki mit tud a saját születésének körülményeiről!</p> <p>Kapcsolódó feladatok: 2. és 3. feladat A tankönyvi lecke ellenőrzésére, elmélyítésére a feladatok alapján.</p> <p>Kapcsolódó feladat 4. feladat Közös feladat értelmezés</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyéni munka (min. 15 perc) – a mai napi örömforrás élmény megbeszélése (megerősítő, bátorító) <p>Minden életkornak és minden napnak meglehet a maga öröme.</p>	<p>beszélgetés, csoportmunka problémafelvetés erkölcsi ítéletalkotás A hétköznapi szituáción keresztül tudunk beszélgetni ígéretről, az arról való megfélekedésről, csalódásról, reményről, várakozásról, türelemről, hitegetésről. Tankönyv egyéni néma olvasás, Megfigyelési szempont: ismeretlen szavak, fogalmak értelmezése, esetleges magyarázata, közös hangos olvasás, vélekedések, érzések, gondolatok egyénenkénti meghallgatása.</p> <p>Megerősíti az összegzés üzenetét</p>
Házi feladat	1. feladat	TKEI vagy TKGY

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

TKEI 38-39. o. és TKGY 36-37. o.

A képen látható:

Két oldalas képet lát a néző. Jobb oldalon, háttal, három férfi távolodik Ábrahám otthonából. Ez a múltbeli történet jelenete, egy évvel korábban távozik a három idegen, akik megígérték, hogy Isten akaratából Sárának gyermeke születik majd. (A szövegből tudjuk, hogy Sára ezt hitte is nem is, hiszen túl volt már az ifjú koron, lehetetlennek tűnt számára, hogy az ígéret beteljesedik.)

A bal oldali kép a jelent ábrázolja, a gyermek már megszületett, a szülők örömét látjuk. Isten ígérete beteljesedett.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez:

- A jobb oldali képen három férfi látható. Kik lehetnek ők?
- Honnan jöhetnek, merre mennek?
- Miért voltak Ábrahám sátrában?
- Mit ígérték Ábraháméknak?
- Mivel kínálták meg a vendégeket?
- Miért kuncogott Sára?
- Kiket látsz a bal oldali képen?
- Ki a kicsi gyermek bepólyálva? Mi az ő neve?
- Kik az ő szülei?
- Miért örülnek ennyire a kisgyermeknek?
- Kérdezd meg a szüleidet, hogyan fogadtak téged, amikor megszületted?

Feladatjavaslat az aranymondáshoz:

Aranymondás:

„Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges.”

- Mi a lehetetlen számodra? Húzd alá a táblázatban!
- Mi a lehetséges számodra? Jelöld csillaggal!

hegyet elmozdítani	5-ös dolgozatot írni	magasugró olimpiai bajnokság	dicséretet kapni	a testvéremet szeretni	másodikos koromban autót vezetni
60 cm magasat átugrani	egy regény elolvasni	korcsolyát kapni	mindig békességre törekedni	sohasem haragudni	síelni

- Tegyéél piros pontot oda, ami szerinted Istennek lehetséges!
- Magyarázd meg egy példával az aranymondást!

2. Imádságra nevelés: Papírszív

Egyszerű kézműveskedéssel összekötött imádság. a) Kézműves feladat Vágj ki egy szívformát papírból! (Hittanoktató előre is elkészítheti.) b) Imádság témáinak előkészítése	műfaj	hála
	megfogalmazás	hittanosok
	imádkozás	egyenként
	csoport felosztása	nincs
	kapcsolódás	hálaadásra nevelés
	hely	óra eleje

<p>Gondolj arra, hogy mi minden történt ma veled! Gondolj arra, aminek a legjobban örültél! A szív közepére írd fel, hogy éppen mit köszönsz meg Istennek! (1-1 szó elegendő)</p> <p>c) Imádkozás (Hittanoktató mondja a kezdő és zárómondatokat.) Hittanoktató: Gondviselő jó Atyánk, köszönjük neked: Hittanosok egyenként: felolvassák sorban, amit írtak. Hittanoktató: Mindezért Neked vagyunk hálásak, Gondviselő, jó Atyánk! Ámen Hittanok: Ámen.</p>	fejlesztési terület	hálaadásra nevelés
	hittanosok	imádsághoz témát neveznek meg
	hittanoktató	vezeti az imádságot
	eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • papír • olló • íróeszköz

3. Játék: Arcképek (történetmeséléshez, ismétléshez, ellenőrzéshez)

Erős érzelmeket kifejező fénymásolt fotókat használunk, amelyeket korábban magunk készítettünk. A képek elkészítésének a menete:

- Nagyobb hittanosokat fotózunk (szülői engedéllyel), erős érzelmeket kifejező arckifejezésekkel.
- A fotókat fekete-fehér formában A/4-es méretben kinyomtatjuk.
- Lamináljuk. (Ha van rá lehetőség, de elmaradhat.)

Arcképek felhasználása történetmeséléshez:

- Történet sorrendjében felmutatjuk a képeket, és azonosítjuk a rajtuk ábrázolt érzéseket.
- Elmeséljük a történetet képek felmutatásával. (Nagyobb létszámú csoport esetében akár ki is vetíthetjük ppt-n a képeket.)
- Élőbáb-arcként is használhatjuk a képeket. Önként jelentkezők a képeket az arcuk elé tartják. Hittanoktató mesél és mozgatja a gyerekeket.

Arcképek felhasználása ellenőrzéshez:

- Kiosztjuk a képeket, és megkérjük a gyerekeket, hogy álljanak sorrendbe a történet szerint. (Ekkor nem kell beszélni. A gyerekek segíthetnek egymásnak. A cél, hogy összeálljon a biblia történet helyes sorrendben.)
- Szerepjáték: A képeket maguk elé rakva eljátszhatják a történetet.

Arcképek felhasználása a lényeg megértésének ellenőrzéshez:

- Riportot készíthetünk: A képeket maguk elé veszik a gyerekek, és kérdéseket teszünk fel.

Javasolt érzelmek a fotókhoz:

- Szomorú (Ábrahám és Sára)
- Meglepett-csodálkozó (Ábrahám)
- Nyájas-kedves-vendégmarasztaló (Ábrahám)
- Nyugodt-békés (három küldött)
- Boldog (Ábrahám)
- Gúnyosan nevető (Sára)
- Ijedt (Sára)
- Boldog (Sára)

4. Játék: Képaláfestés

A játékkal azt az érzelmi utat szeretnénk a gyerekeknek bemutatni, amin Sára és Ábrahám átment. A legnagyobb szomorúságot Isten boldogsággá változtatta azzal, hogy gyermeket adott nekik. A történetben előforduló érzelmeket, és azok fokozatait próbálhatják meg a gyerekek kifejezni mimikával és gesztusokkal. A fiúk Ábrahámként, a lányok Sáraként mutatják be először a szomorúság fokozatait, majd az örömet.

Játék menete: A Hittanoktató mond egy kulcsmondatot, hogy mit érez Ábrahám és Sára. A gyerekek pedig mimikával, gesztusokkal ezt bemutatják.

Pl.:

– Ábrahám és Sára szomorú.

– Ha arra gondolnak, hogy milyen jó a rokonaiknak, akiknek gyerekeik vannak, még szomorúbbak. Stb.

A játék végén kérjük meg a gyerekeket, fogalmazzák meg azokat a gondolatokat, amelyek ezeknek az érzéseknek a kialakulásához vezettek.

(pl. Mit gondolt vajon Sára, amikor eszébe jutott, hogy a rokonainak Háránban sok gyermeke van?)

Eredeti ötlet: Miklya Luzsányi Mónika-Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához, Harmat Kiadó, 2012; 5/II.)

5. Szituációs imádság

Fogalmazzanak meg a gyerekek olyan imádságot, amit Izsák születése után mondhatott:

- Sára, amikor megtudta, hogy gyermekes születik
- Sára, amikor megszületett a gyermeke
- Sára, amikor látta, hogy egészségesen növekszik a gyermeke
- Ábrahám, amikor megtudta, hogy fia született
- Ábrahám, amikor a fiát tanította az állatok gondozására stb.

A feladat célja, hogy hétköznapi bibliai helyzetek kapcsán tanulják meg a gyerekek, hogy:

- Hogyan szólítjuk meg Istent egy imádságban?
- Mit mondhatunk Istennek?
- Hogyan fogalmazhatjuk meg neki a hálánkat?
- Hogyan fejezzük be az imádságainkat. stb.

6. A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv: 488. dics. Szent vagy szent vagy

Református Énekeskönyv: 167. dics. Jöjj, mondjunk hálaszót

Református Énekeskönyv: 252. dics. Mennyei seregek